

RAPORT DOKUMENTACYJNY · 09 SEPTEMBER 2026

Szkarłatna Zima

Represje wobec powstania 2025-26 w Islamskiej Republice Iranu: raport dokumentacyjny

42,000+

zabitych demonstrantów

100,000+

zatrzymanych

200+

miast, wszystkie 31 prowincji

8-9 stycznia

najtragiczniejsze noce

Zredagowano na podstawie publicznego archiwum pod adresem iranholocaust.org. Niezależny projekt dokumentacyjny; niepowiązany z żadnym rządem, partią polityczną ani organizacją opozycyjną. Opublikowano na licencji CC BY 4.0.

Streszczenie wykonawcze

Między końcem grudnia 2025 r. a lutym 2026 r. Islamska Republika Iranu stanęła w obliczu największego w swojej historii, trwałego ruchu protestu. Demonstracje odnotowane w ponad 200 miastach we wszystkich 31 prowincjach spotkały się z użyciem ostrej amunicji, masowymi aresztowaniami i, od stycznia 2026 r., przyspieszonymi egzekucjami zatrzymanych protestujących.

Niniejszy raport gromadzi publiczny rejestr przechowywany w archiwum iranholocaust.org: chronologię protestów, wydarzenia nocy 8 i 9 stycznia 2026 r., dane dotyczące ofiar i zatrzymań zebrane przez niezależnych obserwatorów, instytucje przeprowadzające represje oraz reakcję rządów zagranicznych i organów wielostronnych. Każda sekcja została zaczerpnięta z odpowiadającej jej opublikowanej strony archiwum, która zawiera źródła dla poszczególnych pozycji.

Podane tutaj dane są szacunkami zebranymi w warunkach ograniczeń internetowych, zamkniętych sądów i odmowy dostępu niezależnym śledczym. Należy je traktować jako udokumentowane minimum, a nie ostateczną sumę; ograniczenia są przedstawione w sekcji 7.

Główne ustalenia

1. Śmiertelna siła była używana przeciwko nieuzbrojonym demonstrantom jako rutynowa metoda kontroli tłumu, a nie jako wyjątkowa reakcja na przemoc.
2. Noce 8 i 9 stycznia 2026 r. to najbardziej śmiertelny odnotowany okres powstania, przy czym Raszt w prowincji Gilan odnotował najwyższą liczbę ofiar w ciągu jednej nocy.
3. Egzekucje po zamkniętych postępowaniach, bez adwokata wybranego przez oskarżonego i na podstawie zeznań, które oskarżeni określili jako wymuszone, trwały przez cały ten okres.
4. Wyłączenia komunikacji były wprowadzane w parze z najcięższymi operacjami, utrudniając bieżącą dokumentację i zaniżając odnotowane dane o ofiarach.
5. Reakcja międzynarodowa była w dużej mierze deklaratorywna. Oświadczeniom o zaniepokojeniu rzadko towarzyszyły strukturalne sankcje, obniżenie rangi stosunków dyplomatycznych lub skierowanie spraw do mechanizmów odpowiedzialności.
6. Umyślnie niekompletna podstawa dowodowa ze strony państwa. Niezależni obserwatorzy, rodziny i sieci diasporowe pozostają głównym kanałem dokumentacji.

Spis treści

1. Tło: jak rozpoczęło się powstanie

2. Chronologia protestów

3. Noce 8-9 stycznia 2026 r.

4. Ofiary, zatrzymania i egzekucje

5. Aparat represji

6. Reakcja międzynarodowa

7. Metodologia i ograniczenia

Tablica: zabici, wymienieni z imienia i nazwiska

8. Rekomendacje

Aneks: źródła i zbiory danych

Uwaga dotycząca treści: niniejszy raport opisuje zabójstwa, tortury, zgony w areszcie, przemoc seksualną i egzekucje, w tym egzekucje nieletnich.

SEKCJA 1

Tło: jak rozpoczęło się powstanie

Przyczyny obecnego powstania, czym różni się od wcześniejszych fal protestów i jak zareagowało państwo.

Krótką odpowiedź. Irańczycy protestują, ponieważ zbiegły się cztery dekady żalów: obowiązkowy hidżab i kontrolowanie ciał kobiet, masowe egzekucje, załamana gospodarka oraz niezaspokojone podstawowe potrzeby, takie jak woda i prąd. Obecna fala rozpoczęła się pod koniec grudnia 2025 roku i rozprzestrzeniła na ponad 200 miast, spotykając się z ostrzałem, masowymi aresztowaniami i blokadami internetu.

Przeciwko czemu ludzie protestują?

- **Obowiązkowy hidżab i kontrolowanie kobiet.** Patrol Moralności, inwigilacja kobiet w samochodach i miejscach pracy oraz śmierć Mahsy Amini w 2022 roku pozostają symbolem kontroli państwa nad życiem prywatnym.
- **Egzekucje.** Iran dokonuje więcej egzekucji niż jakikolwiek inny kraj z wyjątkiem Chin, w tym skazanych protestujących po pokazowych procesach. Zobacz egzekucje.
- **Załamanie gospodarcze.** Deprecjacja waluty, inflacja i niewypłacone pensje zepchnęły dużą część zarabiającej klasy średniej w ubóstwo.
- **Awarie infrastruktury.** Planowe wyłączenia prądu, zimowe niedobory gazu i dotkliwy brak wody wywołały protesty w miastach prowincjonalnych, które milczały podczas wcześniejszych fal.
- **Brak drogi do zmian.** Kontrolowane wybory, więzieni prawnicy i zamknięte gazety pozostawiają ulicę jako jedyny kanał.

Kiedy rozpoczęły się obecne protesty?

Patrol Szkarłatna Zima powstanie rozpoczęło się pod koniec grudnia 2025 roku i gwałtownie nasiliło w styczniu 2026 roku. Noce 8 i 9 stycznia 2026 roku przyniosły najwyższą jednodniową liczbę ofiar śmiertelnych, a Raszt był najbardziej dotkniętym miastem.

Czym to różni się od lat 2009, 2019 i 2022?

Fala	Iskra	Główne żądanie
2009 Ruch Zielonych	Sfałszowane wybory prezydenckie	Reforma w ramach systemu
2019 Aban	Podwyżka cen benzyny	Ulga ekonomiczna; potem zmiana reżimu
2022 Kobieta, Życie, Wolność	Śmierć Mahsy Amini	Koniec obowiązkowego hidżabu i rządów duchowieństwa
2025–2026 Szkarłatna Zima	Kumulacja: ceny, blackout, egzekucje	Koniec Republiki Islamskiej

Powstanie w Iranie 2026 — Szkarłatna Zima: kalendarium, miasta, ofiary i sposób, w jaki irańscy protestujący stawili czoła represjom Republiki Islamskiej.

Powstanie

Czterdzieści siedem lat w czternastu rozdziałach państwowej przemocy — od dachu szkoły Refah po ulice Rasztu.

Początki — architektura represji.

Nocą **15 lutego 1979 roku**, trzy dni po powrocie Chomejniego, na dachu szkoły Refah w Teheranie stracono czterech generałów armii szacha. Zostali osądzeni przez jednoosobowy trybunał rewolucyjny pod przewodnictwem **Sadegha Khalkhaliego**, zwanego „sędzią od szubienic”. W ciągu dziesięciu miesięcy nowe państwo straciło ponad 500 osób. Instytucjonalny kształt Republiki Islamskiej — sądy rewolucyjne, patrole moralności, IRGC (Gwardia Rewolucyjna), komitety śmierci — został ustalony w tamtych pierwszych miesiącach.

Cytowane za: Boroumand Center, Amnesty International (1980), Ervand Abrahamian, *Tortured Confessions*.

Rządy terroru

Po stłumieniu masowej demonstracji 20 czerwca 1981 roku, reżim uderzył w lewicę, partię Tudeh, niezależne grupy lewicowe oraz **społeczność bahaicką**. Amnesty udokumentowała co najmniej 2946 egzekucji w samym 1981 roku; prawdziwa liczba jest wyższa. **Asadollah Lajevardi**, prokurator więzienia Evin, został architektem masowych tortur i egzekucji. Do 1982 roku większość głównych organizacji opozycyjnych została zdziesiątkowana, ich liderzy zabici, a członkowie zmuszeni do zejścia do podziemia lub emigracji.

Źródła: Amnesty International, Boroumand Center, Bahá'í International Community.

Masakry więzienne.

W wyniku tajnej fatwy Chomejniego pod koniec lipca 1988 roku, „komitety śmierci” w Evin, Gohardasht i więzieniach w całym kraju przez kilka minut przesłuchiwały więźniów politycznych — z których większość odbywała już prawomocne wyroki. Ci, którzy odmówili wyparcia się swoich przekonań, zostali powieszani. Szacunki mówią o liczbie od 4500 do ponad 30 000 straconych w ciągu dwóch miesięcy. Ciała grzebano w nieoznakowanych masowych grobach w **Khavaran** i innych miejscach; rodzinom do dziś zakazuje się opłakiwania zmarłych.

Wielki Ajatollah **Hossein-Ali Montazeri**, ówczesny wyznaczony następca Chomejniego, sprzeciwił się zabójstwom: „*Na wasz rozkaz dokonano największej zbrodni w historii Republiki Islamskiej, za którą potępi nas potomność*”. Został odsunięty od sukcesji.

Źródła: Amnesty: Blood-Soaked Secrets (2018), Iran Human Rights Documentation Center.

Morderstwa łańcuchowe

W latach 1988–1998 dziesiątki dysydentów, intelektualistów i pisarzy zostało zamordowanych w Iranie przez agentów Ministerstwa Wywiadu. Zabójstwa **Dariusza Forouhara i Parvaneh Eskandari** (22 listopada 1998), **Mohammada Jafara Pouyandeha** oraz **Mohammada Mokhtari** ostatecznie zmusiły władze do przyznania się do winy. Państwo zareagowało wskazując wiceministra, **Saeeda Emamiego**, jako „głównego winowajcę”; zmarł on w areszcie w 1999 roku, oficjalnie popełniając samobójstwo poprzez wypicie kremu do depilacji.

SEKCJA 2

Chronologia protestów

Jak rozpoczęła się Karmazynowa Zima: załamanie riala, strajk na bazarze i pierwsze blackoutu w grudniu 2025 roku.

Powstanie, które przyniosło najkrwawszy miesiąc w historii Islamskiej Republiki, nie rozpoczęło się 8 stycznia. Zaczęło się pięć tygodni wcześniej, od załamania waluty i zamkniętego bazaru. Ta strona dokumentuje grudzień 2025 roku na jego własnych warunkach.

Ile osób zginęło? Zobacz pełny licznik ofiar śmiertelnych w Iranie — zweryfikowane imienne zestawienia, oficjalne dane i różnice między nimi, w podziale na okresy.

Dzień po dniu

Początek grudnia	Załamanie riala Waluta osunęła się poniżej 120 000 tomanów za dolara. Ceny chleba, leków i paliwa zmieniały się co tydzień. Przerwy w dostawie prądu trwające od sześciu do ośmiu godzin dziennie były codziennością w Teheranie, Karadżu i Isfahanie.
Połowa grudnia	Początek strajków na bazarach Kupcy na Wielkim Bazarze w Teheranie zamknęli stoiska z powodu kursu walut i opóźnień w odprawie celnej importu. Strajki w ciągu kilku dni rozprzestrzeniły się na Tabriz, Isfahan i Mszhed.
Koniec grudnia	Od cen do systemu Hasła przeniosły się z kosztów utrzymania na samo państwo. Protesty odnotowano w ponad 180 miastach. Kierowcy ciężarówek i pracownicy kontraktowi petrochemii dołączyli z przerywanymi strajkami.
28–31 grudnia	Pierwsze ofiary śmiertelne i pierwsze blackouty Siły bezpieczeństwa otworzyły ogień do tłumów w kilku miastach prowincjonalnych. Internet mobilny był ograniczany nocą w prowincjach kurdyjskich i beludżystańskich – wzór, który poprzedzał styczniowe zabójstwa.

Dlaczego grudzień ma znaczenie

O styczniowych zabójstwach zwykle pisze się tak, jakby zaczęły się 8 stycznia. Nie zaczęły się. Grudzień 2025 to moment, w którym protest zmienił charakter: z strajku kupców w sprawie kursu waluty w ogólnokrajowy ruch przeciwko systemowi, a z policyjnego powstrzymywania w pierwsze użycie ostrej amunicji i regionalne blokady internetu. Każdy element Dwóch Nocy został przećwiczony w ostatnim tygodniu grudnia.

To wyjaśnia także geografę. Powstanie nie zaczęło się w północnym Teheranie. Zaczęło się w dzielnicach handlowych i prowincjach – Raszt, Niszapur, Marwdaszt, Dżawanrud, Azna, Kermanszah – miejscach bez biur korespondentów i bez przepustowości sieci.

Co policzono w grudniu

Żaden monitor nie opublikował danych tylko za grudzień. Zweryfikowana lista HRANA „Karmazynowa Zima”, zamknięta 23 lutego 2026 roku z 7007 potwierdzonymi zgonami, traktuje koniec grudnia 2025 jako początek okresu. Oficjalna liczba rządowa wynosząca 3117, opublikowana 1 lutego 2026 roku, obejmuje ten sam przedział czasowy.

Co wydarzyło się w Iranie w styczniu 2026: datowany zapis protestów Karmazynnej Zimy, Dwóch Nocy z 8 na 9 stycznia, masakry w Raszt i każdej opublikowanej liczby ofiar śmiertelnych.

Powiązane: Izrael, USA i Iran — jak Irańczycy postrzegali uderzenia: dwunastodniowa wojna z czerwca 2025, operacja Epic Fury w 2026, rejestr celów i cywile, którzy i tak zginęli.

W ciągu trzydziestu jeden dni ruch protestacyjny, który rozpoczął się od cen i blackoutów, stał się najkrwawszym starciem między Republiką Islamską a jej własnymi obywatelami od 1979 roku. Ta strona rejestruje, co się wydarzyło, dzień po dniu, i zestawia ze sobą każdą opublikowaną liczbę ofiar śmiertelnych, aby czytelnicy mogli dokładnie zobaczyć, gdzie są rozbieżności.

Ilu zginęło? Zobacz całość Licznik ofiar śmiertelnych w Iranie — zweryfikowane dane imienne, oficjalne liczby i różnica między nimi, w podziale na okresy.

Dzień po dniu

31 grudnia 2025 – 3 stycznia 2026	Przed stłumieniem Amnesty International i Human Rights Watch udokumentowały co najmniej 28 zabitych protestujących i postronnych w 13 miastach w 8 prowincjach. W Malekszahi w prowincji Ilam Reza Azimzadeh, Latif Karimi, Mehdi Emamipur, Fares (Mohsen) Agha Mohammadi i Mohammad Reza Karami zostali zastrzeleni przez siły IRGC strzelające z wnętrza bazy Basidż. W Aznie w prowincji Lorestan zginęli Wahhab Musawi, Mostafa Falahi, Szajan Asadollahi, Ahmadreza Amani, Reza Moradi Abdolvand i Taha Safari – szesnastoletni, którego ciała nie wydano rodzinie.
3 stycznia	Sygnal z góry Ali Chamenei publicznie oświadczył, że „zamieszki należy ukrócić”.
5 stycznia	Brak pobłażliwości Szef Sądownictwa nakazał prokuratorom w całym kraju, aby wobec zatrzymanych protestujących nie okazwali „żadnej pobłażliwości”.
8–9 stycznia	Te dwie noce Państwo przeszło od policyjnego powstrzymywania do pełnej wojskowej pacyfikacji. IRGC otrzymało wyraźny rozkaz użycia śmiertelnej siły wobec nieuzbrojonych cywilów. Rozstawiono snajperów, transportery opancerzone i śmigłowce obserwacyjne; placówki medyczne były celem ataków, a lekarzy leczących rannych protestujących aresztowano. W Reszcie HRANA udokumentowała co najmniej 392 zabitych, z czego zdecydowana większość po wprowadzeniu blokady internetu. Przeczytaj pełny opis tych dwóch nocy.
22 stycznia	Szacunki ONZ Mai Sato, Specjalna Sprawozdawczyni ONZ ds. Praw Człowieka w Iranie, stwierdziła, że liczba zabitych może przekroczyć 20 000.
22–24 stycznia	Wyciekłe raporty wewnętrzne Wewnętrzne raporty Organizacji Wywiadowczej IRGC podawały liczbę 33 000–36 500 ofiar. Wyciekły raport parlamentarny wskazywał na 27 500.
25 stycznia	Dwie publikacje, dwie liczby Iran International opublikowało wyciekłe dokumenty Najwyższej Rady Bezpieczeństwa Narodowego obejmujące ponad 400 miast. „Time” podał listę 30 304 zgonów związanych z protestami zarejestrowanych w szpitalach cywilnych tylko za 8–9 stycznia, powołując się na dwóch wysokich rangą urzędników irańskich, którzy stwierdzili, że administracji „zabrakło worków na zwłoki” i używano „naczep ciężarówek zamiast karetek”.
1 lutego	Oficjalna liczba Rząd Pezeszkiana opublikował liczbę 3117 zabitych, w tym około 214 funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa.
23 lutego	Raport „Karmazynowa zima” HRANA opublikowała zweryfikowaną imienną listę 7007 potwierdzonych zgonów – 6488 dorosłych protestujących, 236 nieletnich, 207 funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa i 76 osób niebiorących udziału w protestach – przy czym 11 744 spraw wciąż jest analizowanych. Iran International niezależnie zestawilo 6634 nazwiska.

Wszystkie opublikowane liczby ofiar śmiertelnych

W Iranie nie zezwolono na żadne niezależne śledztwo. Poniższe dane pochodzą z publicznie dostępnych źródeł według stanu na luty 2026 r., wraz z ich źródłami.

Źródło	Zabici	Uwagi
Rząd Iranu (1 lutego 2026 r.)	3,117	Oficjalna liczba, obejmująca około 214 funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa
HRANA, „Karmazynowa zima” (23 lutego 2026 r.)	7,007	Zweryfikowana lista imienna; 11 744 spraw wciąż w toku
Iran International (lista imienna)	6,634	Niezależnie zestawione nazwiska
Specjalny Sprawozdawca ONZ (22 stycznia 2026 r.)	20,000+	Podana jako możliwe minimum, a nie zweryfikowana liczba
Przeciek z raportu parlamentarnego	27,500	Niezweryfikowany przeciek
Time (25 stycznia 2026 r.)	30,304	Rejestracje szpitalne wyłącznie z 8–9 stycznia
Przecieki z wywiadu Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej (IRGC)	33,000- 36,500	Niezweryfikowany przeciek, ponad 400 miast

Miesiąc, w którym ustalono liczby, prezydent przeprosił i rozpoczęła się wojna.

Powiązane: Izrael, USA i Iran — jak Irańczycy widzieli ataki: dwunastodniowa wojna z czerwca 2025, operacja Epic Fury w 2026, rejestr celów i cywile, którzy i tak zginęli.

Luty 2026 zamknął Karmazynową Zimę i otworzył coś innego. Ta strona dokumentuje miesiąc dzień po dniu: rywalizujące ze sobą liczby ofiar śmiertelnych opublikowane w tym czasie, pierwsze w historii Republiki Islamskiej przeprosiny prezydenta oraz kampanię wojskową, która rozpoczęła się w jego ostatnim dniu.

Ilu zginęło? Zobacz pełny rejestr ofiar śmiertelnych w Iranie — zweryfikowane nazwiska, oficjalne dane i rozbieżności między nimi, w podziale na okresy.

Dzień po dniu

1 lutego	Oficjalna liczba ofiar Rząd Pezeszkiana opublikował liczbę 3117 zabitych, w tym około 214 funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa — to pierwsza i jedyna ogólnokrajowa liczba podana przez państwo.
Początek lutego	Pogrzeby jako forma protestu Czterdziestodniowe uroczystości żałobne za zmarłych w styczniu zgromadziły tłumy w Raszcie, Kermanszahu, Dżawanrudzie i Niszapurze. Kilka z nich zostało rozprędzonych ostrą amunicją, co doprowadziło do kolejnych ofiar śmiertelnych i kolejnych pogrzebów.
11 lutego	Pezeszkian przeprasza W rocznicę rewolucji 1979 roku prezydent Masud Pezeszkian publicznie przeprosił naród — nie wskazując sprawcy, nie wszczynając śledztwa ani nie zwalniając ani jednego więźnia.
Połowa lutego	Wznowienie egzekucji Wyroki śmierci związane z protestami trafiały do sądów rewolucyjnych. Według organizacji monitorujących liczba zatrzymanych przekroczyła 100 000, a wśród przetrzymywanych znaleźli się prawnicy i lekarze.
23 lutego	HRANA zamyka swoją listę HRANA opublikowała 7007 potwierdzonych zgonów w czasie Krwawej Zimy: 6488 protestujących, 236 nieletnich, 207 funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa i 76 przypadkowych świadków; kolejne 11 744 sprawy są w toku weryfikacji.
28 lutego	Operacja Epicka Furia Po nieudanych negocjacjach Stany Zjednoczone i Izrael rozpoczęły wspólną kampanię wojskową przeciwko Iranowi — około 900 uderzeń w pierwszych dwunastu godzinach. Najwyższy przywódca Ali Chamenei zginął w pierwszych falach ataków. Nastąpiła druga ogólnokrajowa blokada internetu.

Zestawienie ofiar

Luty to miesiąc, w którym liczby utrwały się w publicznym obiegu — i miesiąc, w którym stało się jasne, że nigdy nie będą zgodne.

Rząd, 1 lutego 2026	3,117 — oficjalne dane rządu Pezeszkiana, w tym około 214 funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa.
Iran International	6,634 zidentyfikowani z nazwiska zmarli, zebrani niezależnie. Mniej niż 100 nazwisk pokrywa się z listą rządową.
HRANA, 23 lutego 2026	7,007 potwierdzone zgony; 11 744 sprawy wciąż w toku weryfikacji.
Specjalny Sprawozdawca ONZ	20,000+ stwierdził 22 stycznia 2026 r.
Wyciekły wywiad IRGC	33 000–36 500 w wewnętrznych raportach z 22–24 stycznia 2026 r.

SEKCJA 3

Noce 8-9 stycznia 2026 r.

Dwie noce 8–9 stycznia 2026 r. — masakra w Raszt i najkrwawsze 48 godzin irańskiego powstania Szkarłatna Zima.

Dwie noce.

Liczbę z wycieków mogą jedynie zarysować skalę, ale świadectwa naocznych świadków czynią ją niezaprzeczalną.

Ostrzeżenie: Ta sekcja zawiera dokumentalne fotografie ofiar śmiertelnych, rannych protestujących, worków na zwłoki i kostnic. Zdjęcia są tu reprodukowane na zasadzie prawa cytatu i użytku redakcyjnego, ponieważ oficjalny przekaz zaprzecza samym wydarzeniom.

Rozkaz zabijania.

8 stycznia 2026 r. reżim przeszedł od działań policyjnych do pełnego tłumienia zamieszek przy użyciu wojska. Korpus Strażników Rewolucji Islamskiej (IRGC) wydał wyraźny rozkaz użycia ostrej amunicji przeciwko nieuzbrojonym cywilom — to najbardziej brutalna akcja pacyfikacyjna w historii Republiki Islamskiej. Jednostki IRGC i Basidż rozmieściły snajperów, transportery opancerzone i śmigłowce obserwacyjne. Atakowano placówki medyczne, a lekarzy udzielających pomocy rannym aresztowano.

Jednym z najkrwawszych incydentów była **masakra w Raszt w 2026 r.**: HRANA udokumentowała co najmniej 392 zabitych w samym Raszcie, w zdecydowanej większości po odcięciu internetu. Amnesty International i Human Rights Watch udokumentowały śmierć co najmniej 28 protestujących i osób postronnych w 13 miastach w 8 prowincjach między 31 grudnia 2025 r. a 3 stycznia 2026 r. — jeszcze przed rozpoczęciem najbardziej krwawej fazy tłumienia. W miasteczku *Malekshahi w prowincji Ilam*: Reza Azimzadeh, Latif Karimi, Mehdi Emamipour, Fares (Mohsen) Agha Mohammadi i Mohammad Reza Karami zostali zastrzeleni przez siły IRGC z wnętrza bazy Basidż. W *Azna, prowincja Lorestan*: Vahab Mousavi, Mostafa Falahi, Shayan Asadollahi, Ahmadreza Amani, Reza Moradi Abdolvand i szesnastoletni Taha Safari — jego ciało zostało odebrane rodzinie przez służby.

3 stycznia Chamenei oświadczył, że „podżegacze muszą zostać przywołani do porządku”. 5 stycznia szef sądownictwa nakazał prokuratorom wykazać się „brakiem pobłażliwości”. Władze zmusiły rodziny niektórych ofiar do wystąpień w mediach państwowych i przypisania zgonów nieszczęśliwym wypadkom, grożąc w przypadku odmowy potajemnym pochówkiem.

Spór o liczbę ofiar.

Liczba ofiar stała się jedną z najbardziej spornych kwestii we współczesnej historii Iranu. Oficjalne dane rządu Pezeszkiana, opublikowane 1 lutego 2026 r., mówiły o **3117** zabitych (w tym ok. 214 funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa). Zweryfikowana lista imienna HRANA, opublikowana 23 lutego 2026 r. w raporcie zatytułowanym *Szkarłatna Zima*, odnotowała **7007** potwierdzonych zgonów — 6488 dorosłych protestujących, 236 nieletnich, 207 pracowników służb bezpieczeństwa i 76 osób postronnych — przy czym 11 744 przypadki były nadal analizowane. Iran International niezależnie zestawiał **6634** nazwiska. Sieć lekarzy w rozmowie z *The Guardian* ostrzegła, że bilans może przekroczyć **30 000**.

SEKCJA 4

Ofiary, zatrzymania i egzekucje

Ile osób zabiła Islamska Republika podczas tłumienia protestów i egzekucji – zweryfikowane listy imienne, oficjalne dane oraz rozbieżności między nimi.

Krótką odpowiedź: podczas powstania Karmazynowej Zimy 2025–2026 HRANA zweryfikowała **7 007 imiennych ofiar śmiertelnych** do 23 lutego 2026 r. – 6 488 dorosłych protestujących, 236 nieletnich i 207 funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa – a 11 744 sprawy są nadal analizowane. Własny rząd Iranu przyznał, że **3,117**; wysocy urzędnicy cytowani przez Iran International podają liczbę powyżej **30,000**; rejestry szpitalne z dwóch nocy 8–9 stycznia odnotowały **30,304**. Jeszcze wyższe szacunki idą dalej: raport lekarzy z Iranu cytowany przez *The Sunday Times* wykazał **16 500 zabitych i około 330 000 rannych** do 18 stycznia; ujawnione tajne dokumenty przeanalizowane przez Iran International określają dwudniową liczbę ofiar na ponad **36,500**; Reza Pahlavi, powołując się na sieci diaspory i medyczne, podał około **50,000** zabitych, w tym około 15 000 w Teheranie. Twierdzenia, że prawdziwa liczba przekracza **100,000** krążą szeroko i nie mogą być jeszcze potwierdzone – zweryfikowana **100,000+** liczba dotyczy zatrzymań. Podczas powstania Kobieta, Życie, Wolność w 2022 r. **zginęło 551 osób, w tym 71 dzieci**. Każda poniższa liczba zawiera datę ostatniego potwierdzenia oraz organizację, która ją opublikowała.

Liczba ofiar śmiertelnych według okresów

Okres	Zabici	Zatrzymani	Stan na	Źródło
2025–2026 — powstanie Karmazynowej Zimy	7007 zweryfikowanych nazwisk 3117 oficjalnych · 16 500 (lekarze, 18 stycznia) · 30 304 rejestr szpitalny · 36 500+ przecieków · 40 000 (NCRI/Pompeo) · 42 000+ szacunkowo · ~50 000 (Pahlavi) · 100 000+ rzekomo, niepotwierdzone	100,000+	23 lutego 2026	HRANA, Iran Human Rights, Iran International
8–9 stycznia 2026 — Dwie Noce	392 w samym Raszt 30 304 zgony w rejestrze szpitalnym odnotowane w ciągu 48 godzin	—	24 stycznia 2026	HRANA, Time, BBC
2022–2023 — Kobieta, Życie, Wolność	551 (w tym 71 dzieci)	22,000+	15 września 2023	Iran Human Rights
30 września 2022 — Krwawy Piątek, Zahedan	96+	—	2023	Amnesty International
Listopad 2019 — protesty przeciwko podwyżkom cen paliw	304+ (Reuters podawał do 1500)	7,000+	Grudzień 2019	Amnesty International, Reuters
Lato 1988 — masakry w więzieniach	4,500-30,000 (szacunki)	—	1988	Amnesty International, eksperti ONZ
Roczne egzekucje sądowe, 2024	972	—	2024	Iran Human Rights
Roczne egzekucje sądowe, 2025	1,500+	—	2025	Iran Human Rights

2025–2026: Karmazyniowa Zima

Powstanie, które rozpoczęło się od protestów w grudniu 2025 roku i wybuchło 8 stycznia 2026 roku doprowadziło do najkrwawszych represji w historii Islamskiej Republiki. W obiegu są cztery różne liczby, które mierzą cztery różne rzeczy:

- **7007 – zweryfikowane nazwiska.** HRANA zamknęła swoją listę 23 lutego 2026 roku: 6488 dorosłych protestujących, 236 nieletnich, 207 funkcjonariuszy sił bezpieczeństwa. Kolejne 11 744 zgłoszonych zgonów pozostało weryfikowanych. To dane minimalne: każdy wpis zawiera imię i nazwisko, miejsce oraz datę.
- **3117 – przyznanie się państwa.** Ogłoszone 1 lutego 2026 roku, po tygodniach zaprzeczeń i na krótko przed publicznymi przeprosinami rządu 11 lutego.
- **30 304 – rejestr szpitalny.** Magazyn Time podał listę zgonów związanych z protestami zarejestrowanych w szpitalach cywilnych tylko za 8–9 stycznia, powołując się na urzędników mających dostęp do dokumentacji.
- **30 000–42 000+ – oficjalne przecieki i szacunki.** Wysocy rangą urzędnicy irańscy cytowani przez Iran International określili liczbę ofiar na ponad 30 000; szersze szacunki obejmujące całe powstanie przekraczają 42 000.

Najwyższy na świecie wskaźnik egzekucji na mieszkańca – wyjaśnienie: roczne zestawienia, zarzuty karne i każda udokumentowana egzekucja protestujących z imienia i nazwiska.

Egzekucje.

Iran jest światowym liderem pod względem liczby egzekucji na mieszkańca. Na tej stronie wymieniono z imienia i nazwiska protestujących i dysydentów, których Islamska Republika dokonała egzekucji od początku powstania „Kobieta, Życie, Wolność” we wrześniu 2022 r., wraz z datą, zarzutem i źródłem.

- **Publiczne powieszenia i egzekucje protestujących** — lista 32 udokumentowanych przypadków od 2020 r. z imionami i nazwiskami, datą, miastem, zarzutem i źródłem.
- **Liczba ofiar śmiertelnych w Iranie w poszczególnych okresach** — ile osób zginęło w każdej fali represji i dlaczego dane są rozbieżne.
- **Miejsca pamięci** — pełne biografie poszczególnych ofiar, w tym straconych.
- **Baza danych ofiar** — przeszukiwalny rejestr leżący u podstaw obu stron.

Ile osób Iran dokonuje egzekucji każdego roku?

Iran Human Rights (IHR) odnotowało **972 egzekucje w 2024 r.** — najwyższą roczną liczbę od 2008 r. — oraz co najmniej **1500+ egzekucji w 2025 r.**, najwięcej od czasu masowych mordów w 1988 r. Iran odpowiada za około **trzy na cztery udokumentowane egzekucje na świecie**. Dane tutaj obejmują wyłącznie egzekucje związane z protestami; egzekucje za przestępstwa narkotykowe i pospolite są śledzone oddzielnie przez IHR.

Egzekucje w latach 2022–2023 – „Kobieta, Życie, Wolność”

- **Mohsen Shekari**, lat 23 – powieszony 8 grudnia 2022 r. w Teheranie. Zarzut: „moharebeh” (prowadzenie wojny przeciw Bogu) za rzekome zranienie członka Basidżu. Pierwszy stracony protestujący w trakcie powstania.
- **Majidreza Rahnavard**, lat 23 – powieszony publicznie 12 grudnia 2022 r. w Meszhedzie. Zarzut: „moharebeh”.
- **Mohammad Mehdi Karami**, lat 22 – powieszony 7 stycznia 2023 r. w Karadżu. Zarzut: „szerzenie zepsucia na ziemi”. Mistrz karate; sądzony wspólnie z Hosejmi.
- **Seyed Mohammad Hosseini**, lat 39 – powieszony 7 stycznia 2023 r. w Karadżu. Ochotniczy trener dzieci. Według doniesień bity i poddawany porażeniom prądem podczas przesłuchań.

- **Saleh Mirhashemi · Majid Kazemi · Saeed Yaghoubi** — powieszeni 19 maja 2023 r. w Isfahanie. Sprawa znana jako „Dom w Isfahanie”. Wszyscy mieli być torturowani; nagranie audio z przyznaniem się Kazemiego wyciekło z więzienia.
- **Milad Zohrevand**, lat 21 – powieszony 23 listopada 2023 r. w Hamadanie. Skazany w procesie zamkniętym.

SEKCJA 5

Aparat represji

Przystępne wyjaśnienie Islamskiego Korpusu Strażników Rewolucji – jego struktury, potęgi gospodarczej i roli w tłumieniu protestów.

Krótką odpowiedź. IRGC (Islamski Korpus Strażników Rewolucji, po persku Sepah-e Pasdaran) to równoległa armia Iranu, założona w 1979 roku w celu obrony Republiki Islamskiej, a nie granic kraju. Podlega bezpośrednio Najwyższemu Przywódcy, zarządza milicją Basidż i zagranicznymi operacjami Sił Ghods oraz kontroluje znaczną część irańskiej gospodarki.

Co oznacza skrót IRGC?

IRGC to skrót od **Islamskiego Korpusu Strażników Rewolucji**, znanego po persku jako *Sepah-e Pasdaran-e Enqelab-e Eslami* (سپاه پاسداران انقلاب اسلامی), zwykle skracanego do *Sepah*. Został utworzony dekretem w kwietniu 1979 roku, kilka tygodni po rewolucji, jako siła lojalna nowemu duchownemu przywództwu i oddzielona od regularnej armii (Artesz).

Kto kontroluje IRGC?

IRGC podlega **Najwyższemu Przywódcy**, obecnie Ali Chamenei, a nie wybranemu prezydentowi czy parlamentowi. Jego dowódca jest mianowany przez Przywódcę i może zostać przez niego odwołany. Ten łańcuch dowodzenia tłumaczy, dlaczego Gwardię najlepiej rozumieć jako armię reżimu, a nie narodową.

Jakie są główne oddziały IRGC?

Oddział	Rola
Wojska Lądowe	Bezpieczeństwo wewnętrzne i kontrola prowincji; użycie przeciwko protestom.
Siły Kosmiczne	Pociski balistyczne i drony.
Marynarka Wojenna	Szybkie łodzie szturmowe w Zatoce Perskiej i Cieśninie Ormuz.
Siły Ghods	Operacje i sieci proxy poza Iranem.
Basidż	Ochotnicza formacja paramilitarna zmobilizowana do represji ulicznych i inwigilacji.
Organizacja Wywiadowcza	Aresztowania, przesłuchania i własne skrzydła w więzieniach.

Historia, podstawa prawna i ofiary irańskiej policji moralności (Gaszt-e Erszad). Obejmuje zatrzymanie Mahsy Amini w 2022 r. oraz represje w ramach Planu Noor w 2024 r.

Policja Moralności.

Irański Patrol Drogowy (Gaszt-e Erszad) – powszechnie nazywany „policją moralności” – to umundurowana formacja odpowiedzialna za egzekwowanie obowiązkowego dress code’u wobec kobiet w przestrzeni publicznej w Islamskiej Republice. Jej funkcjonariusze zatrzymali Mahsę Amini na kilka godzin przed jej śmiercią; w 2024 r. rząd reaktywował patrole w ramach Planu Noor („Światło”).

Czym jest irańska policja moralności?

Patrol Drogowy (**pers.** Gaszt-e Erszad , گشت ارشاد) to wyspecjalizowana jednostka policji krajowej FARAJA, utworzona w 2005 r. za prezydentury Mahmuda Ahmadineżada. Jej formalną misją jest egzekwowanie interpretacji „publicznej skromności” według Islamskiej Republiki – w przeważającej mierze skierowanej na ubiór, włosy i zachowanie kobiet w miejscach publicznych. Skąd wzięła się policja moralności?

Obowiązkowe zasłanianie się zostało narzucone dekretem ajatollaha Chomeiniego w marcu 1979 r. i skodyfikowane w 1983 r. W latach 1979–1992 egzekwowaniem zajmowały się

Komiteh (**Komitet Rewolucyjny**) i Basidż. Patrol Drogowy zastąpił wcześniejsze „Patrole Cnoty” w 2005 r., zapewniając bardziej widoczną, umundurowaną obecność z oznakowanymi furgonetkami. Jak działa policja moralności?

13 września 2022 r. jednostka Patrolu Drogowego zatrzymała

Mahsę (Dżinę) Amini, lat 22, na stacji metra Haqqani w Teheranie. W ciągu dwóch godzin straciła przytomność w ośrodku detencyjnym Vozara z objawami ciężkiego urazu głowy; zmarła 16 września. Misja Śledcza ONZ ds. Iranu Niezależna Międzynarodowa Misja Śledcza ONZ ds. Iranu **UN Independent International Fact-Finding Mission on Iran** w 2024 roku orzekł, że jej śmierć była wynikiem „przemocy fizycznej” ze strony funkcjonariuszy państwowych.

Historia obowiązkowego hidżabu w Iranie (1979–2026): Artykuł 638 kodeksu karnego, ustawa o czystości i hidżabie z 2023 r., plan Noor z 2024 r. oraz kobiety, które stawiają im opór.

Prawo dotyczące hidżabu w Iranie.

Obowiązkowe zasłanianie jest zapisane w irańskim prawie od 1983 r. Ustawa o czystości i hidżabie z lat 2023–2024 rozszerzyła kary o grzywny w wysokości 8500 dolarów amerykańskich, dziesięcioletnie wyroki więzienia, chłostę i zakazy opuszczania kraju. Ta strona śledzi przepisy, ich egzekwowanie oraz kobiety, które stawiają im opór.

Kiedy Iran uczynił hidżab obowiązkowym?

7 marca 1979 r., niespełna miesiąc po rewolucji, ajatollah Chomejni nakazał kobietom w miejscach pracy w administracji państwowej noszenie hidżabu. Masowe protesty kobiet w Teheranie 8 marca 1979 r. – w Międzynarodowy Dzień Kobiet – tymczasowo wymusiły odwrót. W lipcu 1980 r. hidżab stał się obowiązkowy we wszystkich urzędach publicznych, a 26 lipca 1983 r. nowy islamski kodeks karny (art. 102, później art. 638) kryminalizował każdą kobietę pojawiającą się publicznie „bez odpowiedniego hidżabu”.

Co mówi obecne prawo?

Artykuł 638 islamskiego kodeksu karnego Iranu przewiduje karę pozbawienia wolności od 10 dni do 2 miesięcy lub grzywnę dla kobiet pojawiających się publicznie „bez hidżabu zgodnego z szariatem”. W praktyce egzekwowanie opiera się również na art. 639 (demoralizacja), przepisach dotyczących licencji na prowadzenie działalności gospodarczej oraz kodeksie drogowym, który pozwala na konfiskatę samochodów, których pasażerki są odkryte.

Najwyższy Przywódca, dowódcy Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej (IRGC) i Sił Ghods, sądownictwo, Rada Strażników oraz czołowi ideolodzy reżimu – dokumentalny przewodnik po osobach sprawujących władzę w Iranie w 2026 roku.

Nazwiska stojące za rekordem.

Władza w Republice Islamskiej przebiega przez trzy nakładające się struktury: urząd Najwyższego Przywódcy, Islamski Korpus Strażników Rewolucji oraz aparat klerykalno-sądowniczy, który weryfikuje kandydatów i wydaje wyroki. Na tej stronie przedstawiamy sylwetki osób zajmujących te stanowiska w 2026 roku, informacje o tym, co każda z nich kontroluje, oraz które z nich objęte są sankcjami międzynarodowymi. Każde stwierdzenie pochodzi z publicznych urzędów, oficjalnych oświadczeń i opublikowanych list osób objętych sankcjami.

Ali Chamenei – Najwyższy Przywódca Republiki Islamskiej od 1989 roku

Urodzony w 1939 roku w Mszhedzie. Prezydent Iranu w latach 1981–1989, następnie mianowany Najwyższym Przywódcą po śmierci Chomeiniego w czerwcu 1989 roku. Zgodnie z konstytucją Iranu jest naczelnym dowódcą sił zbrojnych, mianuje szefa sądownictwa, połowę członków Rady Strażników oraz dyrektorów państwowej telewizji i radia (IRIB). Ma ostatnie słowo w kwestii polityki nuklearnej, strategii regionalnej i sposobu postępowania z protestami. Jest objęty sankcjami przez Stany Zjednoczone, Unię Europejską, Wielką Brytanię i Kanadę w związku z łamaniem praw człowieka i tłumieniem protestów w latach 2022–2026.

SEKCJA 6

Reakcja międzynarodowa

Reakcja świata na protesty w Iranie w 2026 roku — jak ONZ, UE, USA i globalne media zawiodły irańskich protestujących podczas Szkarłatnej Zimy.

Hipokryzja świata.

Dominującą postawą Zachodu wobec wojny w 2026 roku była „powściągliwość” — retoryka humanitarna, która przedstawiała się jako stanowisko moralne. Faktyczny wpływ tej postawy na los Irańczyków był jednak odwrotny do deklarowanego.

Sankcjonowanie symboli, licencjonowanie baryłek.

W tych samych miesiącach, gdy europejskie gabinety apelowały o deeskalację w imię ochrony cywilów, Republika Islamska mordowała cywilów szybciej niż kiedykolwiek w swojej historii — dziesiątki tysięcy w ciągu dwóch nocy, a potem egzekucja polityczna co dwa dni. Postawa „nie dla wojny” nie uratowała tych istnień. Służyła jedynie zablokowaniu jedynej siły, której reżim nie mógł zbagatelizować — zewnętrznej presji na kierownictwo — nie robiąc jednocześnie nic, by powstrzymać już trwającą przemoc wewnętrzną.

Podążaj za ropą. We **wrześniu 2025 roku**, trzy miesiące przed Szkarłatną Zimą, Iran eksportował **2,13 mln baryłek ropy dziennie** — był to najwyższy miesięczny wynik w roku, poziom przewyższający szczyt pierwszej fazy „maksymalnej presji” Trumpa. Około **87 procent** trafiało do **Chin**, sprzedawane po cenie o **10–30 USD niższej niż cena ropy Brent**, rozliczane przez 45-dniowy łańcuch szarej bankowości. FDD, październik 2025.

Same Chiny kupują około **90 procent** irańskiej ropy, zapewniając mniej więcej **45 procent** budżetu rządu Iranu — budżetu, z którego opłacani są Korpus Strażników Rewolucji Islamskiej (IRGC) i Basidż. Komisja USA-Chiny, listopad 2025.

Hasło martwiło się o ceny na zachodnich stacjach, nie o irańskie życie.

Oto schemat: **sankcjonuj symbole reżimu, licencjonuj jego baryłki**. Nakładaj sankcje na policję obyczajową, ale dopuszczaj tankowce, które za nią płacą. Uznaj IRGC za organizację terrorystyczną, a potem zwalniaj z ograniczeń przepływy ropy, z których podatki finansują ich wyposażenie. Irańczycy mordowani na ulicach i wieszani w więzieniach płacą rachunek za tanie paliwo, z którego reszta świata nie chce zrezygnować.

Potem pojawia się hasło: **nie dla wojny**. Jak gdyby wojna się jeszcze nie zaczęła — wewnątrz Iranu, przeciwko Irańczykom, w latach 1981, 1988, 2009, 2019, 2022 i ponownie w styczniu 2026 roku. Jak gdyby protestujący, którzy nieśli sztandary *Zan*, *Zendegi*, *Azadi* przez centra swoich miast, nie pochowali właśnie trzydziestu tysięcy swoich bliskich. Jak gdyby czterdzieści siedem lat wewnętrznej wojny można było wymazać zachodnimi transparentami.

Wymienieni z nazwiska irańscy urzędnicy odpowiedzialni za zabójstwa protestujących, tortury i egzekwowanie hidżabu, wraz ze wzorami listów do parlamentarzystów/kongresmenów/posłów do PE w celu wprowadzenia sankcji typu Magnitsky.

Sankcje.

Praktyczny przewodnik, jak nakłonić swój rząd do nałożenia sankcji typu Magnitsky na irańskich urzędników bezpośrednio odpowiedzialnych za zabijanie protestujących, torturowanie więźniów i egzekwowanie obowiązkowego hidżabu – z listą sprawców i gotowymi wzorami listów do przedstawicieli władz.

Dlaczego sankcje?

Postępowania z tytułu jurysdykcji uniwersalnej są powolne. Sankcje – nie. Zamrożenie aktywów i zakazy wjazdu typu Magnitsky wobec konkretnych sprawców – sędziów, naczelników więzień, dowódców IRGC i FARAJA – nakładają natychmiastowe osobiste koszty, wysyłają średnim rangą urzędnikom sygnał, że ich udział nie zostanie zapomniany, i tworzą materialny ślad na potrzeby przyszłych procesów.

Sprawcy z nazwiska

Następujący urzędnicy zostali publicznie wymienieni przez Misję Śledczą ONZ ds. Iranu, Amnesty International, Iran Human Rights (IHR) oraz HRANA. Większość z nich jest już objęta sankcjami UE i/lub Wielkiej Brytanii; niewielu podlega sankcjom USA; prawie nikt nie jest objęty sankcjami Kanady czy Australii.

- **Ali Chamenei** – Najwyższy Przywódca. Sprawuje ostateczną władzę nad IRGC, sądownictwem i Radą Strażników. Sankcje: USA, Wielka Brytania.
- **Hosejn Salami** – Głównodowodzący IRGC od 2019 r. Sankcje: UE, Wielka Brytania.
- **Gholamreza Solejmani** – Dowódca Basidżu. Sankcje: UE, Wielka Brytania.
- **Ahmadreza Radan** – Szef FARAJA od stycznia 2023 r. Nadzoruje Patrole Moralności i Plan Noor z 2024 r. Sankcje: UE, Wielka Brytania.
- **Gholamhossein Mohseni-Eje'i** – Szef Sądownictwa od 2021 r. Osobiście zatwierdził wiele wyroków śmierci na protestujących. Sankcje: UE, Wielka Brytania.
- **Abolghasem Salavati** — „Sędzia Śmierci” z 15. Wydziału Teherańskiego Sądu Rewolucyjnego. Objęty sankcjami: UE, Wielka Brytania, USA.
- **Mohammad Moghisseh** — Teherański Sąd Rewolucyjny, Wydział 28. Zamordowany w styczniu 2024 r., ale jego majątek ma znaczenie dla roszczeń cywilnych.
- **Esmail Khatib** — Minister Wywiadu (Etela'at). Objęty sankcjami: UE, Wielka Brytania.

Dwunastodniowa wojna z czerwca 2025 roku i Operacja Epicka Furia z 2026 roku: dlaczego wielu Irańczyków przyjęło z zadowoleniem obce uderzenia na Republikę Islamską, co pokazują dane o celach oraz cywile, którzy i tak zginęli.

Dwukrotnie w ciągu ośmiu miesięcy Izrael i Stany Zjednoczone uderzyły z powietrza w Republikę Islamską: podczas dwunastodniowej wojny w czerwcu 2025 roku oraz w ramach Operacji Epicka Furia, rozpoczętej 28 lutego 2026 roku, gdy państwo wciąż strzelało do protestujących na własnych ulicach. W większości krajów takie ataki jednoczą społeczeństwo wokół rządu. W Iranie stało się niemal odwrotnie – a przyczyny są tematem tej strony.

Co się wydarzyło

13–24 czerwiec 2025	Dwunastodniowa wojna Izrael rozpoczął kampanię powietrzną przeciwko irańskiej infrastrukturze wojskowej i nuklearnej, zabijając w pierwszych godzinach większość wyższego dowództwa Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej. Samoloty Stanów Zjednoczonych uderzyły w ufortyfikowane zakłady wzbogacania uranu. Zawieszenie broni weszło w życie 24 czerwca. Niezależni obserwatorzy naliczyli w Iranie ponad tysiąc zabitych, w tym kilkuset cywilów.
Grudzień 2025 – luty 2026	Karmazynowa Zima Między dwiema kampaniami Republika Islamska zabiła własnych obywateli na skalę, do której nie zbliżyły się żadne obce siły powietrzne. Tylko 8 i 9 stycznia 2026 roku Korpus Strażników Rewolucji Islamskiej otrzymał rozkaz otwarcia ognia do nieuzbrojonych tłumów. Oto kontekst, w jakim Irańczycy oceniali to, co nastąpiło później.
28 lutego 2026	Operacja Epicka Furia Po fiasku negocjacji Stany Zjednoczone i Izrael rozpoczęły wspólną kampanię – około 900 uderzeń w pierwszych dwunastu godzinach na obronę przeciwlotniczą, produkcję rakiet oraz węzły dowodzenia Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej i Basidż. Najwyższy przywódca Ali Chamenei zginął w pierwszych falach ataków. Iran odpowiedział dronami i rakietami balistycznymi, a w kraju wprowadzono drugą ogólnokrajową blokadę internetu. Zobacz zapis z lutego.

Dlaczego wielu Irańczyków nie widziało wroga

Zjednoczenie się wokół flagi to typowa reakcja na bombardowanie. Tutaj nie nastąpiła – a przynajmniej nie na taką skalę, jakiej oczekiwała Republika Islamska. Telewizja państwowa wzywała do narodowej jedności przeciwko agresorowi; ulice nie odpowiedziały. W kilku miastach protestujący wyszli jeszcze w tym samym tygodniu, skandując przeciwko rządowi, a nie przeciwko samolotom.

SEKCJA 7

Metodologia i ograniczenia

Źródła, na których się opieramy

- **Iran Human Rights (IHR)** — Oslo. Główne źródło danych o egzekucjach.
- **HRANA — Agencja Informacyjna Działaczy na rzecz Praw Człowieka** — sieć wewnątrz Iranu. Główne źródło danych o aresztowaniach.
- **Amnesty International** — analizy poszczególnych przypadków i praw człowieka.
- **Misja Śledcza ONZ ds. Praw Człowieka w Iranie (OHCHR)** — najbardziej autorytatywny zapis prawny.
- **Hengaw** dla regionów kurdyjskich; **Kampania Działaczy Beludżystanu** dla Sistanu i Beludżystanu.
- **Centrum im. Abdorrahmana Boroumand (Omid)** — archiwum historyczne od 1979 r. do dziś.
- Reuters, BBC, AFP, Le Monde, AP – zdjęcia z pierwszej linii i potwierdzone doniesienia.

Jak nazwisko trafia do rejestru

1. Śmierć, aresztowanie lub wyrok muszą być udokumentowane przez co najmniej dwóch niezależnych obserwatorów LUB przez jednego obserwatora i potwierdzenie rodziny LUB przez dokument sądowy.
2. Przyczyna śmierci musi być podana przez źródło. Jeśli reżim kwestionuje przyczynę, odnotowujemy obie wersje.
3. Zdjęcia są publikowane na zasadzie dozwolonego użytku w celach redakcyjnych, dla udokumentowania poważnych naruszeń praw człowieka, z podaniem autorstwa, jeśli jest znane.

Liczby na tej stronie

Kiedy mówimy **ponad 42 000 zabitych** i **ponad 100 000 zatrzymanych** w okresie Krwawej Zimy 2025–2026, liczby te łączą raporty IHR i HRANA z lutego 2026 r. Są ostrożne – rzeczywiste liczby, ze względu na blokady internetu, są wyższe.

Liczby dotyczące powstania w 2022 r., których używamy (ponad 551 zabitych, w tym 71 dzieci; ponad 22 000 zatrzymanych) to sumy IHR i Amnesty International z lutego 2023 r.

Kluczowe raporty weryfikujące (2026)

- BBC News i BBC News Persian – „Ujawnianie nazwisk i twarzy ofiar brutalnych represji wobec protestujących w Iranie” (9 lutego 2026 r.). BBC Persian Forensic zweryfikowało tożsamość ponad 200 zabitych protestujących.
- BBC Persian – interaktywne archiwum ofiar.
- Iran Human Rights – Sasan Azadvar, dziesiąty protestujący powieszony w ciągu 42 dni (30 kwietnia 2026 r.).
- Iran International – ciało straconego 18-letniego Amirhosseina Hatamiego zatrzymane (kwiecień 2026 r.).
- Wikipedia – Masakry w Iranie w 2026 r. (stale aktualizowany zapis encyklopedyczny).

Poprawki

Jeśli masz nowe informacje, brakujące nazwisko, błędną datę lub chcesz sprostować historię na tej stronie, napisz na adres corrections@iranholocaust.org. Każdy e-mail jest czytany.

SEKCJA 8

Rekomendacje

Niniejsze rekomendacje wynikają z przedstawionych powyżej danych i są skierowane do państw, organów wielostronnych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego posiadających mandat lub zdolność do działania.

1. Rozszerzyć i odpowiednio sfinansować niezależny międzynarodowy mandat dochodzeniowy w sprawie Iranu, z wyraźnym zakresem obejmującym wydarzenia z lat 2025-26.
2. Zabezpieczyć dowody: archiwizować zweryfikowane nagrania wideo, dokumentację medyczną, dokumenty sądowe i akty pochówku zgodnie ze standardami dopuszczalnymi w przyszłych postępowaniach.
3. Zastosować ukierunkowane środki przeciwko wskazanym dowódcom, sędziom i funkcjonariuszom więziennym zamieszanym w zabójstwa, tortury i niesprawiedliwe procesy zakończone wyrokami śmierci.
4. Wspierać narzędzia do obchodzenia blokad i odporną łączność dla irańskich użytkowników podczas przerw w dostępie.
5. Chronić rodziny ofiar i zwolnionych zatrzymanych przed represjami, w tym poprzez przyspieszone wizy humanitarne.
6. Publikować krajowe stanowiska w sprawie egzekucji protestujących i podnosić indywidualne przypadki, wymieniając nazwiska.

ANEKS

Źródła i zbiory danych

Źródła pierwotne i wtórne, na których opiera się archiwum, oraz maszynowo czytelne zbiory danych, z których zaczerpnięto dane liczbowe w tym raporcie.

Jak postępujemy ze sprzecznymi danymi o liczbie ofiar śmiertelnych

W przypadku Iranu najczęstszym błędem w raportowaniu jest podanie pojedynczej liczby bez wskazania źródła ani daty. Nigdy nie łączymy niekompatybilnych danych. Gdy organizacje są w sporze, każda liczba pojawia się z nazwą organizacji, która ją opublikowała, datą ostatniego potwierdzenia i tym, co mierzy.

Typ	Definicja	Przykład
Zweryfikowana liczba zidentyfikowanych z imienia	Osoby potwierdzone przez dwa niezależne źródła z imieniem, datą i miejscem	7 007 potwierdzonych zgonów z imienia (HRANA, 23 lutego 2026)
Oficjalne przyznanie	Liczba podana przez samo państwo irańskie; traktowana jako minimum, nigdy jako suma całkowita	3 117 (urzędnicy irańscy, 2026)
Rejestr lub dokumentacja	Ustalona na podstawie dokumentacji szpitalnej lub wyciekłych wewnętrznych dokumentów	30 304 zgony zarejestrowane w szpitalach w dniach 8–9 stycznia 2026
Szacunek lub twierdzenie	Prognozy i oświadczenia polityków lub sieci; zawsze oznaczone jako takie	~50 000 (Reza Pahlawi, powołując się na diasporę i sieci medyczne)

Zdjęcia i materiały wideo

Fotografie na tej stronie pochodzą z Wikimedia Commons, materiałów agencyjnych lub organizacji dokumentujących i są przechowywane lokalnie, aby uszkodzony link zewnętrzny nie mógł po cichu zmienić treści strony. Podpisy informują, co jest przedstawione, a w razie potrzeby, że identyfikacja pochodzi od organizacji dokumentującej, a nie od nas. Nie publikujemy drastycznych zdjęć zmarłych, jeśli istnieje portret dostarczony przez rodzinę. Nie używamy obrazów generowanych do przedstawiania żadnego rzeczywistego wydarzenia, osoby ani miejsca; jeśli ilustracja jest wygenerowana, jest odpowiednio oznaczona.

Tłumaczenie

Strony są publikowane w 41 językach. Tłumaczenia są wspomagane maszynowo, a następnie sprawdzane pod kątem terminologii, nazw i liczb, które nigdy nie są lokalizowane na inne wartości. Jeśli przetłumaczona strona jest opóźniona względem angielskiego oryginału, wersja angielska jest wersją obowiązującą. Zgłoś błąd w tłumaczeniu na adres do korekty; wystarczy lokalizacja i adres URL.

Niezależność i finansowanie

Ta strona nie przyjmuje finansowania od żadnego rządu, partii politycznej, organizacji emigracyjnej – w tym Mudżahedinów Ludowych (MEK) i NCRI – ani sponsora komercyjnego. Nie zawiera reklam i nie przyjmuje darowizn. Treści są udostępniane na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0, aby mogły być kopiowane, tłumaczone i publikowane ponownie bez pozwolenia, także przez strony, które się z nimi nie zgadzają.

Czego nie robimy

- Nie przyjmujemy darowizn.

- Nie przyjmujemy wskazówek redakcyjnych od żadnego rządu, partii, grupy emigracyjnej ani organizacji pozarządowej.
- Nie publikujemy nazwisk pod presją rodzin, które proszą o prywatność.

Niezależność

Żaden rząd, partia, frakcja emigracyjna, organizacja pozarządowa ani darczyńca nie ma kontroli redakcyjnej. Strona nie przyjmuje reklam ani darowizn. Opiekunowie pracują społecznie.

Fotografie i licencje

Zdjęcia z Wikimedia Commons są reprodukowane na warunkach podanych licencji, z podaniem autorstwa. Obrazy z BBC, Reuters, AP, AFP i Sipa za pośrednictwem Le Monde są reprodukowane na podstawie dozwolonego użytku redakcyjnego w celu udokumentowania poważnych naruszeń praw człowieka, z podaniem autorstwa, jeśli jest znane.

Wykorzystanie AI

Generatywna sztuczna inteligencja jest używana wyłącznie do szkiców tłumaczeń i korekty materiałów opartych na źródłach. Na tej stronie nie pojawiają się żadne wygenerowane przez AI cytaty, obrazy ani tożsamości. Każdy fakt ma źródło pierwotne zweryfikowane przez człowieka.

Zbiory danych

- **Zidentyfikowane ofiary** — iranholocaust.org/data/victims.json
- **Oś czasu, 1979-2026** — iranholocaust.org/data/timeline.json
- **Kluczowe fakty** — iranholocaust.org/data/key-facts.json
- **Wymienione podmioty** — iranholocaust.org/data/entities.json
- **Cytaty źródłowe** — iranholocaust.org/data/citations.json
- **Dane porównawcze dotyczące okrucieństw** — iranholocaust.org/data/comparison.json

Cytowanie: iranholocaust.org, „Karmazynowa Zima: represje wobec powstania 2025-26 w Islamskiej Republice Iranu” (09 September 2026). <https://iranholocaust.org/report.pdf>. Licencja CC BY 4.0.